

(Əvvəli ötən sayımızda)

Fikrət Qarabağın azad, xoşbəxt günlərini görmədi. Lakin Fikrətin varisləri - rınlı ordumuzun cavan qurucuları 44 günlük müharibədə misilsiz hünərlər bəlasına dünya şöhrətli elə bir Qələbə qazandı ki, Qərb də, Şərq də bu Qələbəyə heyran kəsildi və bu Qələbələ elə Fikrətin də payı görünür:

Qələbə gününü görməsən də sən,
Zəfər sevincini xalqın yaşayır.

1 Pay düşür sənə də bu qələbədən,
Müzəffər orduda haqqın yaşayır (səh.40)

44 günlük Qələbə sevinci, Qələbə çığısu kitabdakı əksər şeirlərin ruhuna qanına hopub. Sevinir sanki Qarabağın dılaş da, torpağı da. Sevinir güllərin-çığəkklərin ləçəyi-yarpağı da. Sevinir Cıdır düzü. Gülür Kəlbəcər, Laçın. Gülür Fıızuli, Ağdam. Gülür Vaqif, gülür Xan cızı Natəvan da. Gülür Üzeyir, Bülbül. Gülür min nəğməli xarıbülbul. Gülür nuğamat paytaxtı qoca Şuşa da!

Xarı qızı, Vaqifin sözü səndədir,
Üzeyir, Bülbülün özü səndədir.
Hələ də düşmənin gözü səndədir,
Başlanıbdı yeni növrağın, Şuşa!
(səh.34.)

Ağdam, Cəbrayılın eyni açılıb,
Xan qızı, Vaqifin beyni açılıb.
Xarıbülbulün də ətri açılıb,
Zəfər sevincini yaşayırıq biz
(səh.37)

"Qarabağdadır" şerinin hər beytində,

Azalmasın poetik naxışları

(Əlizadə Əsədovun yaradıcılığına bir baxış)

hər bəndində qovuşur bir-birilə Qarabağın dünəni və bugünü. Qovuşur dünənin qanlı Cıdır düzü ilə bugünün zəfər-qələbə libası, toylu-büsatlı Cıdır düzü.

Zaman şimşək kimi çaxır başında,
Neçə həyat sönüb haqq savaşında.
Qalıbdı tarixin qan yaddaşında,
Qanlı Cıdır düzü Qarabağdadır (səh.51)

Qarabağın sonuncu hakimi Mehdiqulu xan Cavanşirin "dürrü-yektası" Natəvanı da hörmətlə yad edir bu şerində şair Əlizadə. Və o, Natəvanın Qarabağ camaatına analıq etdiyini, elin hər dərd-sərinə yandığını, ehtiyac və möhtaclıqlarını ürək açıqlığı ilə aradan qaldırdığını tarixi həqiqətləri təhrif etmədən lirikanın dililə oxucuya çatdırmağı da unutmur:

Xan qızı bu yurdun anası olub,
Elinin dərдинə yanası olub.
Sənətin qəm-kəder sonası olub,
Dərd püskürən sözü Qarabağdadır (səh.51)

Dünən erməni terrorçuların güllələdikləri, zərbələdikləri Vaqif və Natəvan, Seyid və Xan, Bülbül və Üzeyir

artıq yağ-yağmaçılardan aldıkları travmalardan sağalıblar, artıq üz-gözləri gülür, qaş-qabaqları yer süpürür. Yəne şaddırlar, sevinclidirlər, qoşmalı-qəzəllidirlər, muğamatlı-segahlıdırlar. Hətta Xarıbülbul də nə küləkdən qorxur, nə də tikandan:

Üzeyir, Vaqif də ilhama gəlib,
Xan, Seyid, Bülbülün səsi yüksəlib.
Xarıbülbulün də qəddi dikəlib,

Ətir saçan üzü Qarabağdadır (səh.52)

"Qarabağ Azərbaycandır" silsilə şeirlərinin sonuncu poetik akkordudur, sonuncu lirik ilməsidir "Gözün aydın, Qarabağ" şeri. Gözaydınlığı verir şair bu şerilə Qarabağa, ümumən Azərbaycana.

Gözün aydın, Qarabağ,
Ağarıb qara baxtın.
İtib döyüş gücüylə,
Otuzillik həsrətin.
Şair Əlizadə xalqını müjdələyir,
toylu-büsatla çağırır ki;

Gözü yolda Xan qızı
Güllərdən çələng tutub.
Dilində bayatısı,
Əlində səhəng tutub.

Şair Əlizadə xalqını böyük sevinclə muştuluqlayır ki,
Qəfəsdən qurtulubdu
Üzeyirin bəstəsi.
Yayılr pərdə-pərdə
Qarabağ şikəstəsi.

"Gözün aydın, Qarabağ" şerinin doquluş tarixi 10.10.2020-ci ildir. Bu tarix o tarixdir ki, həmin gecə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev böyük ruh yüksəkliyi ilə 44 günlük Böyük Vətən Müharibəsinin

qələbəmizlə başa çatdığını bütün dünyaya bəyanladı, xalqı-milləti, qəhrəman Milli Ordunu bu böyük Qələbə münasibətilə təbrikledi. Azərbaycana sülh, əmin-amanlıq arzuladı. Əlizadənin bu şeri də məhz elə o gecədə - o Qələbə xəbərlə gecədə dünyaya ayaq açdı və oxucuların sevincinə sevinc qatdı.

Keçilməz zirvələr,
Ordumuz aşır bu gün.
Qələbə sevinciylə,
Yurdumuz daşır bu gün (səh.56)

"Gəlimli-gedimlü dünya" haqqında çox şeirlər yazılıb. Hələ bundan sonra da yazılacaq. Əlizadənin də bir neçə şeri dünya haqqındadır. Düzü, Əlizadənin şeirlərini oxumamış düşünmüşəm ki, axı əvvəlki şairlər dünya haqqında nə lazımdır, necə lazımdır yazıblar, Əlizadə üçün yazılması bir şey saxlamayıblar. Marağ çəkdi məni və başladım şeirləri oxumağa. Hiss etdim ki, Əlizadə ənənəvi mövzuda yeni söz, yeni fikir meydana qoymağı bacarıb. Köhnə mövzuya müasirlik donu biçməyin, müasir baxış sərgiləməyin öhdəsindən gəlib. Öz dünyasını (zəmanəsini) və bu dünyada təkrar-təkrar üzleşdiyi naqislikləri (qeyri-xalislikləri) rəsm edir, tablolaşdırır Əlizadə bədii sözün tükənməz güc və qüvvəsiylə:

Sonu yoxdur cinayətin,
Nadan yuxarı başdadır,
Aqilin işi daşdadır.
Həyatın özü boşdadır,
Acımayır yaşa dünya (səh.58)

(Ardı var)

Xəbəsiyin, xəyanətin.

İzi itib ədalətin,
Dünya həmin dünya deyil (səh.61)
"Dünya həmin dünya deyil" gileyənən şairə, mənəcə, etirazlanan tapılmaz, heç kəs şairi qınamaz, onunla mübahisəyə girişməz. Axı o kəs şairə necə etiraz edər ki, şair göz çıxaran, burun əzən, könül bulandıran, əxlaq-mənəviyyəti çamurlayan görseñişləri önə çəkir və bunların yox olmasına həyəcan təbili çalırsa?

Zəhərdir dünyanın aşu,
Zamana qurşanıb başu.
Səngiməyir hər bə maşını,
Dünya həmin dünya deyil (səh.61)

Şair Əlizadəyə görə, dünyanın xeyir-şər tərəzisi çoxdan pozulub. Pozulub insan haram tikə yeyəndən. Pozulub haramzadələr zər-ziba geyəndən. Pozulub rəyasət naminə ata oğlunu güllələyəndən. Pozulub qadınının yanında qardaş qardaşını şillələyəndən. Pozulub atların meydanı eşşəklərə verilyəndən. Pozulub nadan başda, aqıl ayaqda oturandan:

Nadan yuxarı başdadır,
Aqilin işi daşdadır.
Həyatın özü boşdadır,
Acımayır yaşa dünya (səh.58)

(Ardı var)

Musa XANBAZADƏ,
filoloq-ədəbiyyatşünas

